

Forsvarspolitisk program

Radikale Venstres Hovedbestyrelse
Marts 2024

radikale **B**

Indholdsoversigt

Et internationalt forsvar ..... side 7

Konventionelle trusler ..... side 7

EU og NATO. .... side 7

Territorialforsvar ..... side 7

Arktis ..... side 7

Østersøen og Europa ..... side 7

Mellemøsten og Nordafrika ..... side 7

Kina og Sydøstasien. .... side 7

Moderne trusler ..... side 7

Beredskab & samfundssikkerhed. .... side 7

Kritisk infrastruktur ..... side 7

Cybersikkerhed. .... side 7

Navigationsfrihed. .... side 7

FN og internationale institutioner ..... side 7

Vedtaget af Radikale Venstres Hovedbestyrelse 17. marts 2024.

Et internationalt forsvar

Verden omkring os er under forandring. Internationale værdier, normer og regler skabt i lyset af to verdenskriges ubærlige lidelser er under pres fra snævre nationalistiske interesser samt konkurrerende økonomiske og værdimæssige systemer. Den regelbaserede verdensorden, som er en forudsætning for fred og stabilitet er truet.

Ruslands invasion af Ukraine, og tilsidesættelse af internationalt anerkendte grænser må ses som en stigende trussel mod vores allierede i øst. I Udenrigsministeriets rapport "Dansk sikkerhed og forsvar frem mod 2035" og senere analyser fremhæves andre konflikter, herunder kinesisk ekspansion og spændinger i Sydøstasien, terrorisme, transnational kriminalitet og klima som global kamplads.

Der skal findes løsninger, og står det til Radikale Venstre skal disse løsninger gå på to ben. Ét sikkerheds- og et forsvarspolitisk ben.

Sikkerhedsbenet handler om at skabe sikkerhed med andre midler end våben. Vi skal bidrage til at finde fredelige løsninger på verdens konflikter ikke mindst, hvor Danmark har særlige kompetencer. Vi skal styrke arbejdet for en regelbaseret verdensorden, fremme indsatsen mod fattigdom og klimaændringer, der er med til at fremme konflikter, og vi skal bidrage til at få the det globale syd med os frem for mod os bl.a. gennem partnerskaber. Vi skal anvende udviklings- og handelspolitik, støtte til stater i deres genopbygning efter konflikter samt anvende diplomati og samarbejde i internationale organisationer herunder i FN- og EU-regi i disse bestræbelser.

Forsvarsbenet handler om, at Danmark skal have evnen og viljen til at forsvare rigsfællesskabet, vores allierede i NATO og vores interesser ude i verden med våbenmagt, om nødvendigt.

Samtidig skal forsvaret indrettes, så det respekterer en række grundlæggende principper:

- respekt for menneskerettighederne og internationale konventioner
- åbenhed, gennemsigtighed og demokratisk kontrol med inddragelse af rigsfællesskabets parter i størst muligt omfang
- sikring af dansk suverænitet gennem indgåelse af forsvarspolitiske aftaler, som hviler på multilateralt samarbejde (pt. NATO og EU)
- tilrettelæggelse af dansk forsvars internationale opgaver således at mulighederne for specialisering og fremme af nordisk og europæisk samarbejde tilgodeses bedst muligt.

Da Radikale Venstres sikkerhedspolitik er beskrevet i "Danmarks Udenrigspolitik frem mod 2025", vil dette papir primært omhandle forsvarsbenet, men samtidig insistere på, at de to ben skal gå sammen.

Radikale Venstre har valgt at prioritere ud fra rigsfællesskabets interesser samt, der hvor vi har særlige kompetencer, vi kan bidrage med. Vi prioriterer desuden hvad, der er mest presserende og den største trussel mod rigsfællesskabet og vores allierede samt tiltag, der kronologisk set hører før noget andet. Historien har vist, at landes forsvarspolitik ofte baseres på fortidige konflikter og trusler, og at man alt for

---

ofte er blind overfor morgendagens trusler. Derfor vægter vi også et fleksibel forsvar, der kan anvendes mod nye og hidtil ukendte trusler.

Radikale Venstres hovedprioriteter er således Arktis, de danske stræder og støtte til vores allierede i øst samt navigationsfrihed. Vi prioriterer ligeledes beredskab og samfundssikkerhed højt.

Radikale Venstre vægter samtidig "mest forsvar for pengene", gode vilkår for personalet, dansk forsvarsindustri og forskning højt.

Radikale Venstre mener samtidig, at vi skal tilsidesætte snævre politiske interesser og i stedet fokusere på det store billede af rigsfællesskabets samlede forsvar set i en NATO- og EU-sammenhæng. Vi skylder forsvaret og de danske soldater, der sætter deres liv på spil for vores sikkerhed, at aftaler omkring forsvaret sker ved brede forlig, der favner hen over den politiske midte.

FN og internationale institutioner

Som lille land har Danmark en særlig interesse i, at det ikke er den stærkes ret, der bliver gældende i internationale relationer. Desværre er autoritære regimer på frem-march og internationale organisationer som FN og OSCE under pres.

Radikale Venstre ønsker at bevare og styrke den regelbaseret verdensorden gennem et højt engagement i internationale organisationer, hvor især FN-pagtens principper og regelsæt, herunder kravet om FN-mandat ved militære operationer respekteres. Vi ønsker at bidrage til freds- og krisestyringsmissioner samt til konfliktforebyggelse via bl.a. Fredsopbygningskommissionen.

Radikale Venstre mener, at

- Danmark skal have en styrket og aktiv deltagelse og indflydelse i FN gennem en plads i sikkerhedsrådet og placering af danskere på topposter i FN.
- Danmark skal anspore til tiltag, der fremmer nedrustning, våbenkontrol og overholdelse af ikke-sprednings- og våbenkontrollaftaler
- Danmark skal øge støtten til FNs fredsbevarende indsatser og bidrager til internationale missioner med FN-mandat.
- Danmark skal bidrage med militære kapaciteter ved FN-indsatser eks. transportfly, flådefaretøjer og specialoperationskapaciteter.
- Danmark skal arbejde for en mere sammenhængende politisk strategi for, hvordan FN skal håndtere konflikter.
- Danmark skal aktivt understøtte aktiviteter inden for FNs resolution 1325 om kvinder, fred og sikkerhed.
- Danmark skal fremme tiltag, der mindsker klimaændringers betydning for sikkerheden.
- Danmark skal internationalt arbejde aktivt for total afskaffelse af atomvåben.

Konventionelle trusler

Med en verden under forandring og en revideret sikkerhedsforståelse er der lagt op til store investeringer i dansk forsvar. Det er der også behov for. Dansk forsvar har i årtier været underfinansieret på antagelsen om, at der ikke var en trussel. Den nye virkelighed vi står overfor, kræver øgede investeringer i forsvaret for at sikre et solidt fundament og en skarpere prioritering af de opgaver, forsvaret skal løse nu og fremadrettet. Disse opgaver skal kunne løses både i regi af rigsfællesskabet og i samarbejde med vores allierede.

Forsvaret vil således få en mere fremtrædende rolle i samfundet fremover. En rolle som kræver, at forsvaret bliver prioriteret og finansieret.

Radikale Venstre mener, at:

- Vi vil have mest muligt forsvar for pengene, derfor skal der nedsættes et ekspertudvalg på tværs af de tre værn samt specialoperationskommandoen for at sikre, at de mange investeringer i forsvaret bruges militærfagligt bedst muligt.
- Ansvar for forsvarets opbygning og ledelse skal – i respekt for den politiske ledelse – gives tilbage til den militærfaglige ekspertise, og der skal genetableres et helhedsansvar.
- Der skal sikres størst mulig offentlighed omkring forsvarets dispositioner herunder offentlighed om retningslinjer for økonomi, indkøb og oplæg til forsvarsforlig.
- Der skal oprettes en direktørstilling i Forsvarsministeriet, som har ansvaret for internationalt materielsamarbejde, strategisk samarbejde med industri og universiteter samt grøn omstilling.
- Danmark og dansk industri skal være førende på den grønne omstilling, derfor skal der udarbejdes en plan for et klimatilpasset forsvar, hvor alle fremtidige flådeanskaffelser planlægges som grønne.
- Det private erhvervslivs kompetencer skal inddrages, når forsvaret skal genoprettes, så kaserner, infrastruktur og indretning tager højde for fremtidens arbejdsstyrke, grøn omstilling og øget mobilitet mellem det offentlige og private arbejdsmarked.
- Kravet om kunst på kasernerne ved opførelse af bygninger og vedligeholdelse ophører og erstattes med en velfærdspulje, hvis anvendelse lægges ud til decentral beslutning på tjenestestederne i samråd med personaleforeningerne.

EU og NATO

For et land som Danmark er vores forsvar afhængigt af vores allierede, derfor skal dansk forsvarspolitik forankres i EU og NATO, herunder alle-for-én erklæringerne i NATO's artikel 5. Forankringen i EU og Nato indebærer også, at Danmark ikke skal indgå bilaterale forsvarsaftaler, heller ikke med et USA, som i dag er væsentligt mere politisk ustabil, end vi har kendt det i det 20. århundrede.

NATO er fortsat den vigtigste garant for dansk sikkerhed, men det kræver også, at Danmark helt og fuldt lever op til vores forpligtelser i NATO.

EU skal kunne udgøre en stærk Europæisk søjle i NATO – og om nødvendigt også kunne stå alene. Det kræver investeringer og udviklingsprojekter, hurtigere beslutningsprocesser og prioriteringer i de europæiske hovedstæder og samtænkning med EU's øvrige redskaber i form af handelspolitik, udviklingsbistand, diplomati og en samkøring af dansk udenrigs- og sikkerhedspolitik med de europæiske forsvarspolitiske dimensioner samt EU's vedtagne strategiske kompas og EU's erklæring fra 2023 om effektive civile missioner som supplement og parallelt med den militære strategi.

Radikale Venstre mener, at:

- Danmark skal leve op til vores NATO-forpligtelser og anvende 2 pct. af BNP på forsvaret. – og vi er ikke imod at bruge mere end 2 pct., om nødvendigt.
- Danmark fuldt og helt skal leve op til NATO's styrkemål, men arbejde på at påvirke dem til at afspejle danske interesser.
- Der skal ske en øget koordinering af kapaciteter og opgaver i EU og NATO – og herimellem.
- EU skal styrke incitamenterne for fælles udviklingsprojekter - fx i regi af European Defence Fund og andre EU-fundede projekter.
- EU yderligere skal udbygge mulighederne for formelt at inkludere tredjelande som f.eks. UK og Norge i den fælles udenrigs- og forsvarspolitik.
- EU skal kunne træffe beslutninger på forsvarsområdet med kvalificeret flertal, som enkelte lande kan stå uden for, men ikke blokere.

Territorialforsvar

Radikale Venstre ønsker, at vi styrker kapaciteten inden for territorialforsvar. Vi skal dog have blik for, at truslen om en konventionel invasion af Danmark reelt er meget lille, især efter at Finland og Sverige er kommet med i Nato, så vi må ikke ende med et forsvar som kun er egnet til at forsvare Danmark. Samtidig må vi ikke glemme, at behovet for stabilisering af ustabile eller fejlslagne stater stadig kan blive presserende, selvom krigen i Ukraine naturligt tager opmærksomheden. Det vil kræve en genoprettelse af forsvarets fundament herunder renovering af bygninger, tilvejebringelse og sikring af moderne udstyr, reservedele, genopfyldning af lagre m.v.

Et veluddannet, velkvalificeret og tilstrækkeligt personale er en forudsætning for et stærkt forsvar. Radikale Venstre ønsker derfor, at forsvaret bliver en attraktiv arbejdsplads med gode vilkår for forsvarets personale med en god balance mellem fastansat personel, en reserve, en ligestillet værnepligt understøttet af hjemmeværn og beredskab, der kan mobiliseres efter behov.

Radikale Venstre mener, at:

- Der skal anskaffes materiel og personligt udstyr tilpasset diversiteten blandt forsvarets ansatte.
- Der skal tænkes i løsninger, der er mere automatiserede, kræver færre personalressourcer, og der skal ske en udlicitering af opgaver til private aktører, hvor det giver mening.
- Der skal genindføres en tidssvarende udgave af "Civil Uddannelse" for at fastholde forsvarets personel.
- Der skal indføres erhvervsrettet konstabeluddannelse for alle værn.
- Officersuddannelsen skal suppleres med en akkrediteret professionsbacheloruddannelse.
- Værnepligten erstattes af en værneret, så mænd og kvinder ligestilles i rettigheder. Værneretten udvikles og udvides, evt. til at have større fokus på beredskab. Værnerettens længde og omfang tilpasses de militære opgaver forsvaret stilles overfor.
- Der skal udarbejdes en handlingsplan til at styrke antallet af kvinder i forsvaret på alle niveauer.
- Der skal udarbejdes en samlet veteranpolitik for udsendte herunder udsendte via Udenrigs- og Justitsministeriet således, at alle veteraner har samme muligheder for støtte før, under og efter udsendelsen.
- Hjemmeværnet skal styrkes i overensstemmelse med det forventede øgede antal frivillige samt nye opgaver herunder støtte til bevogtning i forbindelse med Host Nation Support.

Arktis

Med klimaforandringerne og havisens tilbagetrækning og øgede spændinger i forholdet til Kina og Rusland, er det arktiske område blevet genstand for stormagtskonkurrence. Arbejdet for at fastholde Arktis som lavspændingsområde i overensstemmelse med Grønlands ønsker, hvor Arktisk Råd og samarbejdet mellem områdets oprindelige folk bevarer, er således helt afgørende. Danmarks kendskab til og særlige erfaringer med Arktis giver os mulighed for at spille en central rolle og hjælpe vores allierede. Danmark skal derfor øge investeringerne i Arktis særligt på overvågning og suverænitetsbevarelse over, på og under rigsfællesskabets territorium. Det er samtidig vigtigt, at dette sker i samarbejde med Færøerne og Grønland, og med respekt for landenes rettigheder og forpligtelser beskrevet i selvstyre-, og hjemmestyreløvene.

Radikale Venstre mener, at:

- De relevante dele af forsvarsforliget skal ske med inddragelse af Naalakkersuisut og Landstýrið.
- Søværnet og farvandsovervågningen skal styrkes, eventuelt også igennem autonome systemer, og/eller luftbårne overvågningssystemer.
- Luft- og særligt maritime kapaciteter skal løbende fornyes og leve op til NATOS styrkemål
- Der skal i stigende grad ansættes grønlandsk og færøsk personale til opgaver i Arktisk Kommando, og der skal i øget grad samarbejdes med lokale virksomheder.
- Der skal skabes militær-, og beredskabsuddannelser tilpasset arktiske forhold, og eksisterende ordninger som Arktisk Basisuddannelse skal bevarer og udbygges.
- Samarbejdet med allierede i det nordatlantiske område, herunder med UK, Canada, USA og de øvrige nordiske lande skal styrkes, formaliseres og udbygges.
- Grønland og Færøerne skal deltage mere i suverænitetsbevarelsen, eks. gennem øget involvering i Siriuspatruljen og kystforsvar.

Østersøen og Europa

Med Ruslands invasion af Ukraine er sikkerheden i Europa truet til et niveau, der ikke er set siden den kolde krig. Ikke bare Ukraine men også vores nabolande i Øst står over for øgede trusler fra Rusland. Østersøen er et strategisk afgørende område for at kunne komme de omkringliggende lande til undsætning i tilfælde af russisk aggression. Det er derfor vigtigt, at NATOs styrke i området nu er forøget afgørende gennem alliansens udvidelse med Finland og Sverige. Dette har markant øget sikkerheden for de baltiske lande og samtidig betydet, at Danmark ikke længere som under den kolde krig er frontlinjestat.

Danmark har en strategisk afgørende rolle, da danske farvande er porten for skibstrafik mellem Østersøregionen og resten af verden. Danmarks forsvarspolitiske indsats skal reflektere denne strategiske nøgleposition i Østersøregionen.

Herudover skal Danmark fortsat bidrage til og forstærke et velfungerende samarbejde med de øvrige nordiske og baltiske lande.

Radikale Venstre mener, at:

- Der skal ske en øget koordinering og opgavedeling med vores allierede i og omkring Østersøregionen.
- Danmark fortsat skal deltage aktivt i indsatser i de Baltiske lande og østersøområdet.
- Danmark skal bidrage til at udbygge territorialforsvaret i østersøregionen, så det imødekommer fremtidens sikkerhedspolitiske udfordringer.
- Danmark fortsat skal yde massiv støtte til Ukraines kamp mod Ruslands besættelse af landet.
- Danmark skal øge bidragene til EU's civile og militære freds- og stabiliseringsindsatser i området.
- Danmark skal fungere som Host Nation Support for støtten til Norden og forstærkningerne af Centraleuropa.
- De maritime kapaciteter skal tilpasses opgaveløsningen i Østersøen.

Mellemøsten og Nordafrika

Uløste konflikter i Europas nærområder og dybe strukturelle problemer i Mellemøsten og Afrika skaber ifølge FE øget regional ustabilitet og risiko for at gamle konflikter blusser op og humanitære kriser opstår. Konflikterne skaber ifølge FE yderligere grobund for terror og øget migration.

Danmark har en interesse i og forpligtelse til at medvirke til at mindske konflikternes omfang og fremme varige løsninger. Dette skal i vid udstrækning ske inden for de sikkerhedspolitiske rammer samt igennem internationale institutioner som EU og FN.

Radikale Venstre mener, at:

- Danmark skal opbygge kapacitet til, især i EU-regi, at bidrage markant mere til civilt-militært samarbejde om freds- og stabiliseringsindsatser, blandt andet gennem øget brug af civile kompetencer hos reserveofficerer og andre civile som kan få basal sikkerhedstræning.
- Danmark skal om nødvendigt stille med specialoperationskapacitet i området.
- Danmark skal bidrage til FNs fredsbevarende indsatser og missioner i området.
- Danmark skal bidrage til indsatser, der fremmer navigationsfrihed.
- Danmarks skal styrke samarbejdet med den Afrikanske Unions freds- og sikkerhedsafdeling og de regionale sikkerhedsorganisationer.

Kina og Sydøstasien

Radikale Venstre anser Kina som havende en central rolle for den globale udvikling. Selv om landet ligger langt fra de danske grænser, så er Kinas ageren i Sydøstasien og særligt i området omkring Taiwan i de sidste år blevet et højspændt emne. Retorikken fra kinesisk side er blevet skærpet – både når det kommer til Taiwans fremtid og andre staters rettigheder i det Syd-kinesiske Hav.

Danmark har en interesse i at medvirke til at mindske konflikternes omfang og fremme varige løsninger. Dette skal i vid udstrækning ske inden for de sikkerhedspolitiske rammer samt igennem internationale institutioner som EU og FN.

Radikale Venstre mener, at:

- Danmark skal understøtte den internationale indsats for at sikre fri sejlads i havområderne omkring Kina, Det Sydkinesiske Hav og Taiwan.
- Danmark skal være opmærksom på risikoen for spionage ved militært samarbejde mellem det danske og kinesiske forsvar, og skal ikke aktivt udbygge dette yderligere end, man har gjort i dag.

Moderne trusler

Vi har i de senere år set, at skillelinjen mellem krig og fred udviskes, og at der anvendes andre midler end militære til at opnå strategiske mål. Det kan være i form af økonomisk, ideologisk og kulturel påvirkning, desinformation, sabotage, hacking og andre kriminelle handlinger samt andre ikke-konventionelle midler. I mange tilfælde vil disse anvendes i en kombination.

Beredskab & samfundssikkerhed

Det er ikke alene bevidste menneskelige handlinger, der kan true vores samfund. Pandemier og naturkatastrofer forårsaget af bl.a. klimaændringer er eksempler på andre ekstraordinære hændelser, der kan true samfundssikkerheden. For at imødegå dette skærpede risiko- og trusselsbillede, er det nødvendigt, at vi øger samfundets evne til at modstå og håndtere sådanne ekstraordinære hændelser samt sikre, at vi kan opretholde, videreføre og genoprette samfundsvigtige funktioner, herunder kritisk infrastruktur. Vi skal tænke samfundssikkerhed på en ny måde på tværs af sektorer og inkludere offentlige og private aktører samt forene civile, militære og offentlige ressourcer.

Radikale Venstre mener, at:

- Der skal etableres et Nationalt Sikkerhedsråd under ledelse af statsministeren.
- Der skal udarbejdes retningslinjer og instruktioner for håndtering af en række mulige katastrofescenarier.
- Beredskabet skal tildeles bemyndigelse og ressourcer til at kunne handle med kort varsel.
- Beredskabet skal kvalificeres og udrustes til at håndtere hændelser i relation til et stigende antal ekstreme vejrfænomener.
- Der skal sikres bedre koordinering mellem militære og civile aktører evt. gennem oprettelse af en koordinerende enhed. f.eks. et ministerium eller en styrelse for samfundssikkerhed.
- Befolkningen skal mentalt og praktisk forberedes bedre på kriser.

Kritisk infrastruktur

Ifølge FE ønsker Rusland at undgå en direkte militær konflikt med NATO. Rusland gør i udpræget grad brug af hybride virkemidler på et niveau, der ligger under tærsklen for, hvad der kunne fremkalde en væbnet konflikt herunder sabotageaktioner, hvor det egentlige motiv og hvem, der står bag kan skjules.

Radikale Venstre ønsker at sikre vores kritiske infrastruktur herunder broer, strøm- og dataførende kabler og rørledninger, der allerede i dag udgør en akilleshæl for forsvaret af vores land.

Radikale Venstre mener, at:

- Danmarks eksisterende infrastruktur skal kortlægges med det formål at fastslå både hvor centralt denne er for Danmark, og hvor udsat denne på nuværende tidspunkt er for fjendtlige angreb.
- Forsvarsministeriet i samarbejde med andre relevante ministerier skal udvikle en handlingsplan omkring sikkerheden for vores kritiske infrastruktur.
- Kritisk infrastruktur skal beskyttes bedre både mod hybride og konventionelle trusler, derfor skal overvågningen udvides og forsvaret have til opgave at beskytte infrastrukturen i hele kongeriget - både under, på og over havet.

Cybersikkerhed

Danmark er et af verdens mest digitaliserede samfund og derfor særligt sårbar over for cyberangreb. Radikale Venstre ønsker derfor at styrke cybersikkerheden i såvel offentlige institutioner, hos virksomheder og borgere gennem forebyggelse. Vi skal beskytte samfundet mod destruktive cyberangreb, så fx vandværker og hospitaler ikke rammes. Derfor skal vi investere i cybersikkerhed – både på det militære og på det civile område. Vi skal desuden imødegå fjendtlig påvirkning af nyhedsstrømme og fremme tilliden til samfunds bærende institutioner, m.v.

Radikale Venstre mener, at:

- Danmark skal investere massivt i cybersikkerhed – både på det militære område og på det civile, så vi kan beskytte og rådgive virksomheder og borgere mod cyberkriminalitet.
- Vi skal beskytte samfundet mod cyberangreb, så kritisk infrastruktur, fx vandværker og hospitaler ikke rammes.
- Der skal sikres en bedre organisering, der kobler de militære og civile indsatser mod cyberangreb.

Navigationsfrihed

Princippet om at civile skibe uhindret skal kunne besejle verdenshavene har de senere år været udfordret. Som en af verdens største søfartsnationer har Danmark en særlig interesse i at sikre fri sejlads på verdenshavene og bekæmpelse af pirateri og maritim kriminalitet.

Radikale Venstre ønsker, at de internationale retsregler til søs overholdes, og at danske interesser beskyttes. Vi ønsker en koordineret indsats med lokale samarbejdspartnere og allierede i NATO og EU. En indsats bestående af en koordineret militær og civil del herunder forebyggelse gennem bekæmpelse af fattigdom, sikre bedre beskæftigelsesmuligheder og bekæmpelse af korruption.

Radikale Venstre mener, at:

- Danmark skal have maritime kapaciteter til at kunne løse opgaver relateret til håndhævelse af navigationsfrihed og kunne deltage med militær tilstedeværelse i rammerne af EU, NATO eller en bilateralt.
- Danmark skal støtte lokal kapacitetsopbygning af en kystvagt og korruptionsbekæmpelse.
- Danmark skal etablere internationale alliancer for at sikre navigationsfriheden.
- Danmark skal fremme tiltag, der fører til domfældelse i piratsager.
- Danmark skal fortsat yder støtte til Freds- og Stabiliseringsfondens arbejde med piratbekæmpelse.
- Danmark skal arbejde for opbygning af relevante regionale fora til at sikre koordinering og bekæmpelse af pirateri.

Radikale Venstre
Christiansborg Slotsplads 1
1240 København K
radikale.dk

radikale **B**